

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG

VÕ HỒNG DƯƠNG

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ ĐỔI MỚI
PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO
ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC
VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC Ở CÁC
TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ KON TUM**

Chuyên ngành : Quản lý giáo dục

Mã số : 60.14.01.14

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ GIÁO DỤC HỌC

Đà Nẵng - Năm 2016

Công trình được hoàn thành tại

ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. VÕ NGUYỄN DU

Phản biện 1: PGS.TS. Lê Quang Sơn

Phản biện 2: TS. Dương Bạch Dương

Luận văn đã được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn tốt nghiệp thạc sĩ *Giáo dục học* họp tại Phân hiệu Đại học Đà Nẵng tại Kon Tum vào ngày 9 tháng 10 năm 2016.

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

- Trung tâm Thông tin – Học liệu, Đại học Đà Nẵng
- Thư viện Trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong thập niên đầu và thập niên thứ hai của thế kỷ XXI, nhân loại đang bước vào kỷ nguyên mới với sự bùng nổ và phát triển như vũ bão của khoa học công nghệ (KHCN). Trình độ dân trí và khả năng chiếm lĩnh khối lượng tri thức KHCN là thước đo đánh giá vị thế của quốc gia đó đối với toàn cầu. Con đường ngắn nhất để chinh phục (KHCN) là cải cách giáo dục và đổi mới phương pháp dạy học (PPDH). Trong bối cảnh đó toàn Đảng, toàn dân ta tiếp tục đẩy mạnh toàn diện công cuộc đổi mới, tạo nền tảng để đến năm 2020 nước ta cơ bản trở thành một nước công nghiệp hiện đại theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Đối với mục tiêu giáo dục trung học cơ sở nhằm giúp học sinh củng cố và phát triển những kết quả của giáo dục tiểu học; có học vấn phổ thông ở trình độ cơ sở và những hiểu biết ban đầu về kỹ thuật và hướng nghiệp để tiếp tục học trung học phổ thông, trung cấp, học nghề hoặc đi vào cuộc sống lao động; về phương pháp giáo dục phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của học sinh; phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học, bồi dưỡng phương pháp tự học, khả năng làm việc theo nhóm; rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn; tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập cho học sinh.

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Ban chấp hành Trung ương khóa 11 " Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế" .Trong đó, tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo

hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng phát triển năng lực. Chuyển từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong dạy và học.

Các nghị quyết của Đảng về giáo dục, đào tạo được lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện, đạt được những thành quả nhất định. Quy mô mạng lưới cơ sở giáo dục và đào tạo tiếp tục được mở rộng. Hệ thống giáo dục và đào tạo các cấp từ cơ sở đến Đại học, dạy nghề được tổ chức lại một bước. Quan tâm đầu tư cho chất lượng giáo dục, đào tạo. Chất lượng giáo dục và đào tạo có tiến bộ. Cơ sở vật chất, thiết bị giáo dục, đào tạo được cải thiện và có bước hiện đại hóa. Đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục có bước phát triển cả về số lượng và chất lượng. Xã hội hóa giáo dục được đẩy mạnh. Công tác quản lý giáo dục và đào tạo có bước chuyển biến. Chủ trương đầu tư cho giáo dục là đầu tư cho con người đã được các cấp ủy, chính quyền quan tâm chỉ đạo thực hiện và nhận được sự ủng hộ của toàn xã hội.

Tuy nhiên, giáo dục và đào tạo chưa thực sự trở thành quốc sách hàng đầu, thành động lực phát triển. Chất lượng, hiệu quả đào tạo còn thấp so với yêu cầu, nhất là giáo dục Đại học, giáo dục nghề nghiệp. Hệ thống giáo dục đào tạo thiếu liên thông giữa các trình độ và giữa các phương thức giáo dục, đào tạo; còn nặng về lý thuyết, nhẹ về thực hành. Đào tạo thiếu gắn kết với nghiên cứu, khoa học, sản xuất, kinh doanh và nhu cầu của thị trường lao động, chưa chú

trọng đúng mức việc giáo dục đạo đức, lối sống và kỹ năng làm việc. Phương pháp giáo dục, việc thi, kiểm tra đánh giá kết quả còn lạc hậu, thiếu thực chất. Quản lý giáo dục và đào tạo còn nhiều yếu kém. Đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục bất cập về chất lượng, số lượng và cơ cấu, một bộ phận chưa theo kịp yêu cầu đổi mới và phát triển giáo dục, thiếu tâm huyết, thậm chí vi phạm đạo đức nghề nghiệp. Đầu tư cho giáo dục và đào tạo chưa hiệu quả. Chính sách cơ chế tài chính cho giáo dục và đào tạo chưa phù hợp. Cơ sở vật chất kỹ thuật còn thiếu thốn và lạc hậu, nhất là ở vùng sâu, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn.

Từ yêu cầu thực tiễn, chúng tôi tiến hành nghiên cứu đề tài: ***“Biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở các trường THCS thành phố Kon Tum”*** để nghiên cứu nhằm góp phần nâng cao chất lượng giáo dục ở các trường Trung học cơ sở thành phố Kon Tum.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực trạng công tác quản lý đổi mới phương pháp dạy học, đề xuất các biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học nhằm nâng cao chất lượng dạy học ở các trường THCS thành phố Kon Tum.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu: Quá trình đổi mới phương pháp dạy học ở các trường THCS thành phố Kon Tum.

3.2. Đối tượng nghiên cứu: Biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học ở các trường THCS thành phố Kon Tum.

4. Giả thuyết khoa học

Nếu làm sáng tỏ các vấn đề lý luận, thực tiễn về quản lý đổi mới phương pháp dạy học thì có thể xác lập được các biện pháp quản

lý một cách hợp lý và khả thi, góp phần nâng cao chất lượng dạy học ở các trường THCS thành phố Kon Tum.

5. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để đạt được mục tiêu nghiên cứu, đề tài phải thực hiện các nhiệm vụ sau:

5.1. Nghiên cứu, xác định cơ sở lý luận công tác quản lý đổi mới phương pháp dạy học ở các trường THCS .

5.2. Nghiên cứu, phân tích và đánh giá thực trạng công tác quản lý đổi mới phương pháp dạy học của Hiệu trưởng các trường THCS trên địa bàn Thành phố Kon Tum.

5.3. Đề xuất các biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học của Hiệu trưởng nhằm nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện ở trường THCS trên địa bàn Thành phố Kon Tum trong giai đoạn hiện nay.

6. Phạm vi nghiên cứu

6.1. Giới hạn về đối tượng nghiên cứu: Một số biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở trường THCS.

6.2. Giới hạn về khách thể điều tra: Khảo sát biện pháp quản lý về đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở trường THCS.

6.3. Phạm vi đối tượng khảo sát

Hiệu trưởng, Phó hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn, giáo viên và học sinh của 5 trường THCS trên địa bàn Thành phố Kon Tum: THCS Nguyễn Huệ, THCS Huỳnh Thúc Kháng, THCS Lê Lợi, THCS Chu Văn An, THCS Phan Bội Châu,.

6.4. Phạm vi thời gian nghiên cứu

Năm học 2014-2015 và năm học 2015-2016.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận

Sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp, hệ thống hóa, nhằm xây dựng cơ sở lý luận cho đề tài nghiên cứu.

7.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn

Sử dụng các phương pháp điều tra, phỏng vấn; Phương pháp quan sát; Phương pháp xin ý kiến chuyên gia; Phương pháp tổng kết kinh nghiệm nhằm đánh giá phân tích thực trạng công tác quản lý đổi mới phương pháp dạy học ở các trường THCS trên địa bàn Thành phố Kon Tum.

7.3. Phương pháp thống kê toán học

8. Cấu trúc luận văn

1. Mở đầu

2. Nội dung nghiên cứu

Chương 1. Cơ sở lý luận về quản lý đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở các trường THCS.

Chương 3. Thực trạng quản lý đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở các trường THCS thành phố Kon Tum.

Chương 3. Biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở các trường THCS thành phố Kon Tum.

3. Kết luận và khuyến nghị.

Ngoài phần chính, luận văn còn có phần danh mục tài liệu tham khảo và phần phụ lục.

CHƯƠNG 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

1.1. KHÁI QUÁT LỊCH SỬ NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ

Từ lâu, các nhà sư phạm đã quan tâm đến vai trò của hứng thú nhận thức trong quá trình học tập. A.Kômenski xem tạo hứng thú là một trong các con đường chủ yếu để làm cho học tập trong nhà trở thành niềm vui. J.J. Rút-xô dựa trên hứng thú của trẻ đối với các sự vật hiện tượng xung quanh để xây dựng cách dạy phù hợp với trẻ. K.Đ.Usinski xem hứng thú là một cơ chế bên trong bảo đảm học tập có hiệu quả. Một số nhà nghiên cứu trong nước đã nghiên cứu các phương pháp dạy học phát huy tính tích cực, độc lập của học sinh trong các giáo trình giáo dục học hoặc trên tạp chí nghiên cứu giáo dục như Đặng Vũ Hoạt, Nguyễn Ngọc Bảo, Nguyễn Ngọc Quang, Thái Duy Tuyên, Đặng Thành Hưng... đề cập đến vấn đề phương pháp dạy học truyền thống và đổi mới của Thái Duy Tuyên. Những công trình nghiên cứu trên đã đi sâu về các nhóm phương pháp dạy học tích cực ở trường THCS và thể hiện nhiều phương pháp phát triển tư duy, chủ động và sáng tạo của học sinh trong học tập thông qua tổ chức các hoạt động học tập cho học sinh. và một số phương hướng đã và đang triển khai thí điểm về đổi mới PPDH theo quan điểm công nghệ giáo dục của giáo sư Hồ Ngọc Đại; Phương pháp " Bàn tay nặn bột ".Tuy nhiên, các công trình nghiên cứu đề cập đến đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học để đáp ứng được yêu cầu đổi mới căn bản toàn

diện theo Nghị quyết 29 của Ban chấp hành Trung ương chưa nhiều. Do đó đề tài: “*Biện pháp quản lý đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở các trường THCS thành phố Kon Tum*” mà chúng tôi nghiên cứu nhằm góp phần làm sáng tỏ thêm lý luận và thực tiễn đổi mới phương pháp dạy học và quản lý quá trình này theo tiếp cận phát triển năng lực và phẩm chất người học, nhằm nâng cao chất lượng dạy học ở các trường Trung học cơ sở thành phố Kon Tum.

1.2. CÁC KHÁI NIỆM CƠ BẢN CỦA ĐỀ TÀI

1.2.1. Khái niệm quản lý

Theo K.Max: Quản lý là một chức năng tất yếu của lao động xã hội, nó gắn chặt với sự phân công và phối hợp.

1.2.2. Khái niệm quản lý giáo dục

Quản lý giáo dục là sự tác động có hệ thống, có kế hoạch, có ý thức và hướng đích của chủ thể quản lý đến tất cả các mắt xích của hệ thống nhằm mục đích đảm bảo sự hình thành nhân cách cho thế hệ trẻ trên cơ sở nhận thức và vận dụng những quy luật chung của xã hội cũng như các quy luật của quá trình giáo dục .

1.2.3. Khái niệm dạy học

Quá trình dạy học là sự phối hợp thống nhất hoạt động chỉ đạo của thầy với hoạt động lĩnh hội tự giác, tích cực, tự lực, sáng tạo của trò nhằm đạt được mục đích dạy học

1.2.4. Khái niệm phương pháp dạy học:

Phương pháp dạy học là cách thức hoạt động của giáo viên trong việc chỉ đạo, tổ chức các hoạt động học tập nhằm giúp học sinh chủ động đạt các mục tiêu dạy học.

1.2.5. Khái niệm đổi mới

Theo Từ điển Tiếng Việt, năm 2008: Đổi mới là thay đổi hoặc

làm cho thay đổi tốt hơn, tiến bộ hơn so với trước, đáp ứng yêu cầu của sự phát triển.

1.2.6. Khái niệm đổi mới phương pháp dạy học

Đổi mới phương pháp dạy học đang thực hiện bước chuyển từ chương trình giáo dục tiếp cận nội dung sang tiếp cận năng lực của người học, nghĩa là từ chỗ quan tâm đến việc học sinh học được cái gì đến chỗ quan tâm học sinh vận dụng được cái gì qua việc học.

1.2.7. Khái niệm Biện pháp

Theo Từ điển Tiếng Việt-1992 của Viện khoa học xã hội Việt Nam thì biện pháp có nghĩa là: “ *Cách làm, cách giải quyết một vấn đề cụ thể*” [27, tr.387].

1.2.8. Khái niệm phẩm chất

Phẩm chất không chỉ là đặc trưng đơn giản có sẵn của sinh lý học mà là tổng hòa các yếu tố bên trong, trên cơ sở các phẩm chất sinh lý, hình thành các phẩm chất tâm lý, thông qua hoạt động, quan hệ giao lưu trong thực tiễn đời sống của con người.

1.2.9. Khái niệm năng lực

Từ điển tiếng Việt do Hoàng Phê chủ biên :Năng lực là khả năng, điều kiện chủ quan hoặc tự nhiên sẵn có để thực hiện một hoạt động nào đó. Phẩm chất tâm lí và sinh lí tạo cho con người khả năng hoàn thành một loại hoạt động nào đó với chất lượng cao.

1.3. ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC Ở BẬC TRUNG HỌC CƠ SỞ THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC

1.3.1. Định hướng đổi mới phương pháp dạy học theo hướng coi trọng năng lực và phẩm chất người học

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 Hội nghị lần thứ VIII BCH Trung ương khóa 11 xác định. Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ

phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và tận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người tự học cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng phát triển năng lực.

1.3.2. Yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học trong trường THCS

a. Đối với học sinh

Dưới sự chỉ đạo của giáo viên, dần dần có được những phẩm chất, năng lực, thói quen thích ứng với các phương pháp tích cực.

b. Đối với giáo viên

Đổi mới thiết kế và chuẩn bị bài dạy học; Cải tiến các phương pháp dạy học truyền thống; Kết hợp đa dạng các phương pháp dạy học khác.

c. Đối với cán bộ quản lý giáo dục

Thường xuyên kiểm tra, đánh giá các hoạt động dạy học theo định hướng dạy học dựa trên chuẩn kiến thức, kỹ năng và yêu cầu đổi mới PPDH.

1.4. NỘI DUNG QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC

1.4.1. Quản lý sự thay đổi: Quản lý sự thay đổi thực chất là kế hoạch hóa và chỉ đạo triển khai sự thay đổi để đạt được mục tiêu đề ra cho sự thay đổi đó.

1.4.2. Quản lý xây dựng kế hoạch thực hiện chương trình dạy học bám sát các yêu cầu dạy học theo chuẩn kiến thức, kỹ năng, dạy học tích hợp liên môn, dạy học theo chủ đề và đổi mới kiểm tra đánh giá học tập của học sinh

Trong đổi mới PPDH, Hiệu trưởng cần phổ biến và tác động

trực tiếp đến từng giáo viên về những vấn đề cơ bản là quan trọng nhất.

1.4.3. Quản lý việc soạn bài và chuẩn bị giờ lên lớp

Soạn bài và chuẩn bị giờ lên lớp là lao động sáng tạo của người giáo viên nhằm tìm tòi, suy nghĩ, lựa chọn, quyết định mục tiêu, nội dung, phương tiện, phương pháp, hình thức lên lớp... của bài học phù hợp với các đối tượng học sinh khác nhau.

1.4.4. Quản lý giờ lên lớp của giáo viên

Hiệu trưởng theo dõi tình hình chất lượng dạy học qua thời khóa biểu, kế hoạch giảng dạy của giáo viên, dự giờ thường xuyên và đột xuất, góp ý giờ dạy một cách cụ thể theo hướng đổi mới PPDH.

1.4.5. Quản lý việc giáo viên kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh theo hướng đổi mới PPDH

Thông qua kết quả học tập của học sinh để so sánh với mục tiêu, đánh giá chất lượng dạy học của giáo viên và học sinh, rút ra kinh nghiệm trong công tác quản lý của Hiệu trưởng cũng như để điều chỉnh kịp thời việc dạy và học.

1.4.6. Quản lý công tác bồi dưỡng giáo viên đáp ứng yêu cầu dạy học

Hiệu trưởng cần tạo động lực việc tự học, tự bồi dưỡng của giáo viên, bằng việc xây dựng cơ chế quản lý, chính sách hỗ trợ, tạo điều kiện về thời gian và kinh phí cho tự học, tự bồi dưỡng; đồng thời Hiệu trưởng phải là người đi đầu trong công tác tự học, tự bồi dưỡng.

1.4.7. Quản lý cơ sở vật chất và thiết bị dạy học

Hiệu trưởng phải chú ý tới việc bổ sung, nâng cấp cơ sở vật chất thiết bị dạy học theo hướng chuẩn hóa và hiện đại hóa.

1.4.8. Quản lý hoạt động học tập của học sinh

Khơi dậy lòng say mê học tập, làm bộc lộ và phát triển năng lực, phẩm chất tiềm tàng trong mỗi học sinh.

Các bước đổi mới phương pháp dạy học:

Bước 1: Chuẩn bị cho thực hiện đổi mới PPDH.

Bước 2: Xây dựng kế hoạch triển khai đổi mới phương pháp dạy học

Bước 3: Tổ chức thực hiện đổi mới PPDH.

Bước 4: Đánh giá và duy trì thực hiện đổi mới PPDH.

1.5. PHƯƠNG PHÁP QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PPDH THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC

1.5.1. Phương pháp hành chính - pháp luật

Phương pháp này thể hiện sức mạnh của tổ chức, xác lập trật tự kỷ cương của trường, bắt buộc mọi thành viên phải thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn của mình.

1.5.2. Phương pháp giáo dục - tâm lý

Người quản lý khơi dậy lòng tự trọng và lương tâm nghề nghiệp, khai thác tiềm năng trí tuệ, ý thức trách nhiệm, kích thích sự say mê, sáng tạo của mỗi người khi thực hiện nhiệm vụ.

1.5.3. Phương pháp kích thích

Phương pháp kích thích là sự tác động gián tiếp của nhà quản lý đến đối tượng thông qua các lợi ích kinh tế, tinh thần nhằm phát huy ở họ tiềm năng, trí tuệ, tình cảm, ý chí, trách nhiệm và quyết tâm hành động vì mục tiêu chung của nhà trường.

1.6. CÁC NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN CÔNG TÁC QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC CỦA HIỆU TRƯỞNG

1.6.1. Nhân tố khách quan

a. Chính sách, chủ trương về đổi mới PPDH

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Ban chấp hành

Trung ương khóa 11 " Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế".

b. Điều kiện dạy học thực tế của nhà trường

Đổi mới PPDH luôn gắn liền với các yêu cầu về cơ sở vật chất(CSVC)- Thiết bị dạy học (TBDH). Cơ sở vật chất đầy đủ, TBDH hiện đại sẽ góp phần nhất định vào thành công của đổi mới PPDH.

c. Gia đình, cộng đồng xã hội

Gia đình có ảnh hưởng trực tiếp đến động cơ, thái độ học tập của học sinh và là nơi thỏa mãn các điều kiện vật chất và tinh thần cho việc học tập của con em.

1.6.2. Nhân tố chủ quan

a. Năng lực và phẩm chất của Hiệu trưởng

Sự đổi mới PPDH có thành hiện thực hay không, đầu tiên phụ thuộc vào nhận thức, trình độ tổ chức và năng lực triển khai trong thực tiễn của Hiệu trưởng.

b. Năng lực và phẩm chất của giáo viên

Đặc trưng lao động sư phạm của người thầy giáo là dạy chữ, dạy người chủ yếu bằng nhân cách của bản thân mình.

c. Năng lực và phẩm chất của học sinh

Phẩm chất trí tuệ, năng lực của học sinh là nền móng cơ bản để tiếp thu kiến thức do thầy giáo truyền thụ.

TIỂU KẾT CHƯƠNG 1

Đổi mới PPDH theo hướng tích cực hóa hoạt động học tập của học sinh là một quá trình lâu dài, không thể ngày một ngày hai mà đông đảo giáo viên từ bỏ được kiểu dạy truyền thụ kiến thức, tiếp thu thụ động đã quen thuộc từ lâu.

CHƯƠNG 2

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THCS TP KON TUM

2.1. ĐẶC ĐIỂM TÌNH HÌNH KINH TẾ - XÃ HỘI, VĂN HÓA – GIÁO DỤC THÀNH PHỐ KON TUM

2.1.1. Lịch sử hình thành và điều kiện tự nhiên

Theo truyền thuyết của dân tộc Bahnar vùng này được lưu lại rằng Kon Tum ban đầu chỉ là tên gọi của một làng người Bahnar. Năm 2009, thị xã Kon Tum đã chính thức trở thành thành phố Kon Tum trực thuộc tỉnh Kon Tum theo Nghị định số 15/NĐ-CP của Chính phủ.

2.1.2 Khái quát về kinh tế - xã hội

Trong những năm qua, bằng những nỗ lực, thành phố Kon Tum đã bước đầu tạo dựng một vóc dáng đô thị đầy tiềm năng, với sự phát triển đồng bộ trên mọi lĩnh vực.

2.1.3. Khái quát về Văn hóa – Giáo dục

Hệ thống trường học trên địa bàn thành phố, từ mầm non đến các trường đào tạo chuyên nghiệp ngày càng được chuẩn hoá. Chất lượng giáo dục-đào tạo tiếp tục được nâng lên. Tổng số trường trong thành phố là 77 trường, trong đó bậc học trung học cơ sở có 18 trường với tổng số học sinh 18 trường với 263 lớp, 8875 học sinh.

2.2. KHÁI QUÁT TIẾN TRÌNH NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG

2.2.1. Khái quát về dạy học ở trường THCS tại thành phố Kon Tum

Kon Tum là thành phố trung tâm của tỉnh Kon Tum, có điều

kiện phát triển về mọi mặt như kinh tế, văn hoá xã hội, có sự đầu tư về cơ sở vật chất và đầu tư cho giáo dục. Bên cạnh những mặt mạnh, thành phố Kon Tum có những mặt cần quan tâm, vì đa số phụ huynh thiếu sự quan tâm đến việc học con em họ.. Đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở thành phố Kon Tum, tập trung áp dụng trong các tiết thao giảng chuyên đề ở cấp trường và cụm trường

2.2.2. Mẫu khảo sát và công cụ đo lường

Thành phố Kon Tum có 17 trường THCS. Chúng tôi chọn 5 trường để khảo sát. Ở mỗi trường, chúng tôi thăm dò ý kiến của cán bộ quản lý(CBQL) (bao gồm Ban giám hiệu, Tổ trưởng, Tổ phó các tổ chuyên môn), giáo viên (GV) và học sinh (HS) .

2.3. THỰC TRẠNG ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ KON TUM

2.3.1.Thực trạng nhận thức về đổi mới PPDH

Từ kết quả khảo sát, chúng tôi nhận xét như sau: Đa số CBQL và GV đều cho rằng đổi mới PPDH là rất cần thiết (47.7% và 36.6%) và cần thiết (43.2% và 52.4%).

2.3.2.Thực trạng nhận thức về mục đích đổi mới PPDH theo định hướng hình thành phẩm chất năng lực người học

Chúng tôi nhận thấy cả giáo viên và CBQL đều có nhận thức tích cực về đổi mới PPDH trong giai đoạn hiện nay.

2.3.3.Thực trạng nhận thức về xu thế đổi mới PPDH theo định hướng hình thành phẩm chất năng lực người học

Qua khảo sát chúng tôi nhận thấy CBQL nhận định xu thế dạy học mới cao hơn giáo viên.

2.3.4. Những khó khăn và thuận lợi trong việc đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học

Chúng tôi có nhận định như sau: Về “Nội dung bài dạy tích hợp liên môn trong sách giáo khoa chưa cụ thể” Thời gian dành cho học sinh tự học ít, Điều kiện dạy học, thiết bị dạy học thiếu và lạc hậu, giáo viên còn ít hiểu biết về dạy học hiện đại.

2.3.5. Thực trạng sử dụng các PPDH trong dạy học ở trường THCS thành phố Kon Tum

Các PPDH truyền thống được giáo viên và CBQL xác nhận sử dụng ở mức nhiều, các PPDH hiện đại chỉ được sử dụng ở thấp hơn

2.3.6. Đánh giá kết quả của việc đổi mới PPDH

Qua khảo sát chúng tôi thấy việc thực hiện đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực, phẩm chất người học chưa được quan tâm đúng mức từ giáo viên và CBQL, do đó kết quả đổi mới PPDH vẫn chưa đem lại các kết quả mong đợi.

2.4. NGUYÊN NHÂN CỦA THỰC TRẠNG ĐỔI MỚI PPDH THEO HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC

* Nguyên nhân chủ quan

Đa số giáo viên còn chưa hiểu thấu đáo PPDH mới và có một số giáo viên ngại khó trong việc đầu tư soạn giảng, tìm kiếm các thông tin để đổi mới PPDH.

* Nguyên nhân khách quan

Do nội dung chương trình quá nặng, đồ dung dạy học lạc hậu, cơ sở vật chất chưa đạt yêu cầu theo hướng đổi mới hình thành năng lực và phẩm chất học sinh.

2.5. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ VIỆC ĐỔI MỚI PPDH THEO HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ KON TUM

2.5.1. Thực trạng tổ chức, điều khiển việc đổi mới PPDH

Qua khảo sát thực trạng tổ chức , điều khiển việc đổi mới PPDH việc sử dụng các biện pháp thực hiện đổi mới PPDH, ý kiến đánh giá của CBQL luôn cao hơn so với ý kiến của giáo viên. Điều này chức tỏ CBQL chưa có các biện pháp quản lý hiệu quả nhằm động viên , khuyến khích đồng đạo giáo viên tham gia đổi mới PPDH trong hoạt động dạy học của nhà trường.

2.5.2. Thực trạng kiểm tra, đánh giá quản lý việc đổi mới PPDH

CBQL khi nhận định và đánh giá về các biện pháp quản lý việc kiểm tra, đánh giá đổi mới PPDH trên luôn luôn cao hơn giáo viên, điều này cho thấy CBQL luôn mong muốn đạt kết quả khả quan.

2.6. NGUYÊN NHÂN CỦA THỰC TRẠNG QUẢN LÝ VIỆC ĐỔI MỚI PPDH

*** Nguyên nhân chủ quan**

Ban giám hiệu nhà trường chỉ đạo các tổ chuyên môn đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học chưa quyết liệt .

*** Nguyên nhân khách quan**

Đội ngũ thực hiện kiểm tra công tác nội bộ trong nhà trường chưa được tham gia các lớp bồi dưỡng kiểm tra.

TIỂU KẾT CHƯƠNG 2

Thực trạng về đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở một số trường THCS thành phố Kon Tum thực hiện chưa thường xuyên, thiếu hiệu quả, đa số giáo viên dạy học theo phương pháp truyền thống, học sinh thiếu sự tích cực, hứng thú trong học tập, các kỹ năng tự học chưa được rèn luyện đúng mức. việc thực hiện dạy tích hợp liên môn, dạy học theo chủ đề còn gặp nhiều khó khăn. vì chưa có chương trình hướng dẫn cụ thể, CBQL và giáo viên các trường chỉ dựa vào chương trình khung của Bộ Giáo dục để xây dựng các tiết dạy, do đó các chuyên đề tích hợp của các trường cũng khác nhau.

Từ thực trạng trên chúng ta đều nhận thấy vai trò nhà quản lý rất quan trọng, chính họ mới là người cần phải có kế hoạch, tổ chức triển khai, chỉ đạo và kiểm tra đôn đốc về việc thực hiện đổi mới PPDH và quan trọng là phải đưa ra những biện pháp phù hợp nhằm thúc đẩy hoạt động dạy học theo đúng hướng của mục tiêu đề ra.

CHƯƠNG 3

MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ THỰC HIỆN ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC Ở TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ KON TUM

3.1. NGUYÊN TẮC ĐỀ XUẤT CÁC BIỆN PHÁP

3.1.1. Đảm bảo tính hệ thống cấu trúc

Phương pháp dạy học là một thành tố thuộc cấu trúc hoạt động dạy học. Do đó, nghiên cứu quản lý việc đổi mới PPDH được đặt trong mối quan hệ tương tác với quản lý nội dung chương trình, quản lý đội ngũ giáo viên, quản lý cơ sở vật chất phục vụ cho việc đổi mới PPDH.

3.1.2. Đảm bảo tính thực tiễn

Các biện pháp được đề xuất phải có khả năng thực thi trong thực tiễn quản lý trường THCS.

3.1.3. Đảm bảo tính hiệu quả

Các biện pháp đề xuất khi triển khai trong công tác quản lý việc đổi mới PPDH phải tạo ra kết quả cao trên nhiều phương diện như phát triển cả về bề rộng và chiều sâu của việc đổi mới PPDH.

3.2. MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ THỰC HIỆN ĐỔI MỚI PPDH THEO ĐỊNH HƯỚNG HÌNH THÀNH NĂNG LỰC VÀ PHẨM CHẤT NGƯỜI HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ KON TUM

3.2.1. Nâng cao nhận thức về việc đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở trường THCS thành phố Kon Tum

a. Mục đích của biện pháp

CBQL, GV nhận thức đúng về tầm quan trọng của việc đổi

mới PPDH theo định hướng hình thành phẩm chất, năng lực người học, đổi mới như thế nào và việc quản lý việc đổi mới đó ra sao, từ đó CBQL mới chỉ đạo việc đổi mới đúng hướng và GV mới thực hiện việc đổi mới PPDH theo định hướng hình thành phẩm chất năng lực người học có hiệu quả.

b. Nội dung và cách thực hiện

Nâng cao nhận thức về ý nghĩa của việc đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học đối với chất lượng dạy học, chất lượng giáo dục chung của nhà trường.

Tổ chức chỉ đạo các tổ chuyên môn, bàn bạc thảo luận, những bất cập trong việc đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng hình thành phẩm chất, năng lực mà có liên quan đến nội dung chương trình sách giáo khoa và học sinh vào các buổi sinh hoạt chuyên môn định kỳ;

3.2.2. Kế hoạch hóa việc đổi mới PPDH

a. Mục đích của biện pháp

Chủ động trong việc phối hợp các nguồn lực phục vụ cho việc đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả của việc đổi mới.

b. Nội dung và cách thực hiện

Xác định mục đích, nội dung đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học, sắp xếp thời gian cho từng nội dung phù hợp với chương trình giáo dục và điều kiện dạy học của nhà trường

Hiệu trưởng xây dựng kế hoạch đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học

Thống nhất về mục đích đổi mới PPDH. Cần làm cho CBQL, giáo viên trong toàn trường thấm nhuần quan điểm đổi mới PPDH

nhằm mục đích phát huy cao độ tính tự giác, tích cực và độc lập của học sinh trong học tập, qua đó nâng cao chất lượng dạy học nói riêng và chất lượng giáo dục nói chung của nhà trường. Quan điểm này cần thống nhất từ Ban giám hiệu đến các tổ trưởng bộ môn, toàn thể giáo viên và cán bộ trong nhà trường. Chủ trương này cần được phổ biến trong các buổi họp Hội đồng sư phạm, sinh hoạt tổ chuyên môn.

3.2.3. Tổ chức việc đổi mới PPDH

a. Mục đích của biện pháp

Tổ chức việc đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học nhằm phân công hợp lý, chỉ đạo kịp thời phát huy mọi tiềm năng và sức mạnh của cá nhân, bộ phận tham gia đổi mới PPDH.

b. Nội dung và cách thực hiện

Xác định rõ chức năng của từng bộ phận trong trường để phân công nhiệm vụ.

Đưa việc đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học thành một trong những nội dung sinh hoạt của tổ chuyên môn.

3.2.4. Điều khiển thực hiện việc đổi mới PPDH

a. Mục đích của biện pháp

Điều khiển thực hiện việc đổi mới PPDH hình thành năng lực và phẩm chất người học trong trường nhằm đưa chủ trương, kế hoạch đổi mới PPDH vào thực tiễn dạy học của nhà trường để việc đổi mới PPDH trở nên sâu rộng, hệ thống và có kết quả.

b. Nội dung và cách thực hiện

Tổ chuyên môn thảo luận thực hiện kế hoạch đổi mới PPDH như đổi mới PPDH trong kế hoạch dạy học, triển khai trên lớp.

3.2.5. Kiểm tra, điều chỉnh công tác quản lý việc đổi mới PPDH

a. Mục đích của biện pháp

Hiệu trưởng kiểm tra thường xuyên, phát hiện ra những sai lệch trong công tác quản lý việc đổi mới PPDH từ đó điều chỉnh kịp thời nhằm làm cho việc đổi mới PPDH hình thành năng lực và phẩm chất người học thực sự có kết quả.

b. Nội dung và cách thực hiện

Hiệu trưởng dự những buổi sinh hoạt tổ chuyên môn bàn về đổi mới PPDH hình thành năng lực và phẩm chất người học

3.3. KHẢO NGHIỆM TÍNH HỢP LÝ, TÍNH KHẢ THI CỦA CÁC BIỆN PHÁP

3.3.1. Tính hợp lý và khả thi của các biện pháp

* Biện pháp 1: Biện pháp nâng cao nhận thức về đổi mới PPDH

Kết quả thăm dò ở mức độ rất hợp lý tỉ lệ trung bình là 85,6% và mức độ rất khả thi tỉ lệ 85,3%.

* Biện pháp 2: Biện pháp kế hoạch hóa đổi mới PPDH

Kết quả thăm dò ở mức độ rất hợp lý tỉ lệ trung bình là 86,7% và mức độ rất khả thi tỉ lệ 86,9%.

* Biện pháp 3: Biện pháp tổ chức việc đổi mới PPDH

Kết quả thăm dò ở mức độ rất hợp lý tỉ lệ trung bình là 87,9% và mức độ rất khả thi tỉ lệ 87,6%.

* Biện pháp 4: Biện pháp điều khiển việc thực hiện đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học

Kết quả thăm dò ở mức độ rất hợp lý tỉ lệ trung bình là 88,9% và mức độ rất khả thi tỉ lệ 87,7%.

* Biện pháp 5: Biện pháp kiểm tra, điều chỉnh QL việc đổi mới PPDH

Kết quả thăm dò ở bảng 3.5 mức độ rất hợp lý tỉ lệ trung bình là 87,1% và mức độ rất khả thi tỉ lệ 85,6%.

3.3.2 Đánh giá chung về tính hợp lý và tính khả thi của các biện pháp

Về tính hợp lý của 5 biện pháp, chúng tôi nhận thấy biện pháp 3,4 và 5 hợp lý nhất, tiếp đó là biện pháp 2, hợp lý thấp nhất là biện pháp 1.

Về mức độ khả thi của 5 biện pháp, chúng tôi thấy biện pháp 2,3 và 4 khả thi nhất, tiếp đó là biện pháp 2, khả thi thấp nhất là biện pháp 1.

Như vậy các biện pháp được thăm dò từ giáo viên và CBQL chúng tôi nhận định đều rất hợp lý và rất khả thi, các biện pháp này có thể mang lại hiệu quả cao cho việc thực hiện đổi mới PPDH hiện nay.

TIỂU KẾT CHƯƠNG 3

Quản lý đổi mới PPDH ở trường THCS có tầm quan trọng trong quá trình chỉ đạo dạy học, là cầu nối khẳng định và đồng bộ với đổi mới kiểm tra đánh giá. Quản lý đổi mới PPDH được tiến hành với năm nhóm biện pháp có quan hệ qua lại và thúc đẩy lẫn nhau làm cho hiệu quả đổi mới phương pháp dạy học ở trường THCS có chất lượng. Dựa vào cơ sở lý luận và kết quả khảo sát thực trạng về quản lý về đổi mới PPDH ở Các trường trong thành phố Kon Tum, từ đó chúng tôi đề xuất 5 biện pháp về nhận thức, kế hoạch hóa, tổ chức, điều khiển và kiểm tra đánh giá việc đổi mới PPDH nhằm nâng cao năng lực quản lý của CBQL nói chung và nâng cao chất hoạt động dạy học của giáo viên nói riêng. Các biện pháp được chúng tôi đề xuất có quan hệ với nhau và tạo thành một hệ thống từ nhận thức đến lập kế hoạch, tổ chức thực hiện và kiểm tra, đánh giá quản lý việc đổi mới PPDH. Các biện pháp mà chúng tôi đề xuất đã được đa số giáo viên, CBQL trong mẫu khảo sát xác nhận là rất cần thiết và khả thi.

KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Kết luận

Quản lý đổi mới PPDH là thực hiện các chức năng quản lý, đảm bảo trong quá trình quản lý, cần thể hiện mối quan hệ giữa các thành tố của quá trình dạy học là: mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học, phương tiện dạy học, tổ chức, đánh giá.

Qua khảo nghiệm nghiên cứu thực trạng quản lý đổi mới PPDH, chúng tôi nhận thấy Hiệu trưởng của các trường đã thể hiện vai trò, vị trí của mình trong việc quản lý đổi mới PPDH ở các trường THCS. Tuy nhiên việc quản lý đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học ở các trường THCS thành phố Kon Tum vẫn còn những tồn tại như công tác bồi dưỡng năng lực chuyên môn và nghiệp vụ cho tổ trưởng chuyên môn và giáo viên còn nặng về hình thức, chưa có định hướng lâu dài; công tác kiểm tra việc thực hiện đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học còn xem nhẹ, chưa đánh giá đúng thực chất. Một bộ phận giáo viên chưa nhiệt tình, chưa tự giác, chưa cố gắng đầu tư phương pháp dạy học. Công tác quản lý việc đổi mới PPDH ở một số trường THCS thành phố Kon Tum còn hạn chế, chưa có chiều sâu, các biện pháp quản lý việc đổi mới PPDH chưa hệ thống và chưa phù hợp với thực tiễn dạy học ở trường THCS thành phố Kon Tum.

Để nâng cao hiệu quả quản lý đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản toàn diện hiện nay ở trường THCS thành phố Kon Tum, chúng tôi đã đề xuất 5 nhóm biện pháp. Kết quả thăm dò cho thấy các biện pháp được giáo viên và CBQL đánh giá là rất hợp lý và rất khả thi.

2. Khuyến nghị

*** Đối với Bộ Giáo dục - Đào tạo**

Cần nghiên cứu kỹ và ban hành chương trình sách giáo khoa phù hợp với yêu cầu đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học.

*** Đối với sở Giáo dục và Đào tạo:**

Cần nghiên cứu kỹ các nội dung bồi dưỡng thường xuyên trong hè phải phù hợp với vấn đề đổi mới PPDH theo định hướng hình thành năng lực và phẩm chất người học.

*** Đối với Phòng Giáo dục và Đào tạo:**

Tham mưu các cấp đầu tư cơ sở vật chất xây dựng trường đạt chuẩn quốc gia, đầu tư thiết bị dạy học theo hướng đồng bộ, hiện đại, để các trường THCS có điều kiện quản lý đổi mới PPDH tốt hơn

*** Đối với các trường THCS:**

Hiệu trưởng các trường THCS cần tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, kỹ thuật, tạo mọi điều kiện để cán bộ, giáo viên được học tập nâng cao trình độ, chuyên môn, nghiệp vụ.

*** Đối với Tổ trưởng chuyên môn và giáo viên**

Tổ trưởng chuyên môn phải hiểu sâu về đổi mới PPDH để định hướng giáo viên trong tổ.

Tổ trưởng chuyên môn và giáo viên phải đổi mới khâu kiểm tra đánh giá cho phù hợp với mục tiêu đào tạo hiện nay và xu hướng đổi mới PPDH.